

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdams-Z.

Opggericht 1 januari 1881

Helderziende Jo Maassen: mijn medeleven gaat tot de voordeur

VIJFENDERTIG JAAR zit mevrouw de weduwe J. Maassen, beter bekend als Jo Maassen, nu in het vak. Toen ze 20 was zei ze tegen haar moeder (het was in Utrecht): Ik huur een kamer op de Oude Gracht en ik ga de mensen helpen als helderziende.

Die vijfendertig jaren zijn, vertelt de Nieuwe Krant te Arnhem — want in deze stad „werkt” zij — passend gevierd. Een verslaggever, Bert Kerkhoff ging er op af en sprak met deze beweeglijke, druk gebarende en nog altijd met een sterk Utrechts accent sprekende Jo Maassen.

„Ze zeggen, dat ik met de helm geboren ben”, vertelt zij in haar huiskamer waar een door twee kunstkaarsen verlichte klok hangt, waarboven een groot kruisbeeld is. Ze loopt rusteloos door de kamer heen en weer, schikt nu eens de zwaartulen rok van een sierpop in een van de fauteuils of pakt de foto's en bidprentjes, die keurig in het gelid op het dressoir staan.

Doffe ellende

WAT VOOR MENSEN er bij haar op het spreekuur komen? Dat is doffe ellende, verzekert ze de heer Kerkhoff. „Een boel mensen, die hier aan de bel trekken zitten in de put. Ze zien er geen gat meer in. Mijn opdracht is het dan — zo zie ik het — ze er uit te trekken”. De een is bang dat zijn zaak over de kop gaat, een ander vreest dat zijn vrouw het met een ander houdt, een derde wil weten hoe het met zijn kinderen zal gaan”.

Soms doet deze Jo Maassen wel heel onverantwoordelijke voorspellingen. Ze vertelt dat ze de mensen niet eerst uithoort, maar aan een foto of een horloge of een pen, waarmee men elke dag schrijft, genoeg heeft. Met behulp van zo'n voorwerp kan ze vertellen, beweert Jo Maassen aan de verslaggever van De Nieuwe Krant, wat de betrokkene de eerstkomende vijf, zes maanden te wachten staat. „Veel verder in de toekomst kijken

kan ik niet”. „Ik vertel ze ook wat ik van het verleden weet. Dat reikt in de regel tot zo'n vijf, zes jaar”.

En nu komt het. Jo Maassen: „D'r komt hier onlangs een mevrouw met een foto van haar zuster. Die moet het ziekenhuis in. Ze wil weten hoe dat afloopt. Ik zeg: nou mevrouw, uw zuster wordt geopereerd maar ze naaien het allemaal weer dicht en doen er niks aan, want het is kanker en daar sterft ze aan”.

„Het goeie mens werd lijkleek en kon een poos niks zeggen. Toen vertelde ze me, dat ze dankbaar was, dat ze nu zekerheid had. „We gaan ons er nu samen op voorbereiden...” zei ze. Kijk, van zo iets word ik zelf ook wel even koud, maar dat duurt nooit lang. Ik leef mee tot de buitendeur, pik dan een sigaretje en een bakkie (Da's Utrechts, waar?) thee en ben er weer overheen”.

Onverbloemd, ongezoeten

„IK ZIE HOOGUIT een zeker toekomstbeeld van een maand of vijf,

zes. En dat geef ik dan onverbloemd en ongezoeten, als dat nodig is. Wat dat betreft ben ik geen katje zonder nagels”, vertelt Jo Maassen nog aan de verslaggever. De mensen moeten er wel in geloven, vindt ze, ander kunnen ze wel wegblijven. Zelf is ze „fijn-katholiek” en gaat ze dus naar de kerk. Wie dat niet is, heeft er niets te zoeken, aldus haar redenering.

Ze maakt het nog mooier met haar uitspraken: „Ik ben net als een knappe sterke dokter, die niet gemist kan worden, maar aan de andere kant voel ik me vaak ook heel erg klein bij al die ellende”.

Of ze er veel geld mee verdient? Nee, daar komt ze niet „onverbloemd en ongezoeten mee voor de dag, waar?” Veel verdient ze in elk geval niet, verzekert ze. Jan Boezeroen betaalt veel minder dan de kakmadam, die een hoop kouwe drukte heeft. „De mensen zijn wel erg dankbaar”.

Ze heeft in Arnhem een vaste kring van klanten. Vaak komt ze mensen tegen in de stad, die haar geregeld consulteren. Ze doet dan net of ze ze niet kent. „Dat klinkt gek, maar er zijn nog altijd een massa mensen, die niet willen weten, dat ze naar een helderziende gaan”.

Het frisse geurtje kan misleidend werken

BESTRIJD INSECTEN en ander ongedierte pas met bestrijdingsmiddelen wanneer alle andere methoden hebben gefaald, want zonder bezwaar voor onszelf en voor het milieu zijn dergelijke middelen niet. Ze bevatten vergiften en bovendien bestrijden ze het kwaad maar voor het moment; de oorzaak wordt er niet door weggenomen.

Met deze waarschuwing werd in de Consumentengids van juni een artikelserie over bestrijdingsmiddelen ingeleid. De eerste aflevering was gewijd aan de bestrijding van vliegen, muggen, kevers, kakkerlakken, kreukels, oormurmen, pissebedden en motten in en om het huis. Voor elk van deze dieren is nagegaan op welke natuurlijke wijze ze zijn te bestrij-

den, wat er, wanneer dit onvoldoende effect sorteert, aan chemische bestrijdingsmiddelen kan worden toegepast, wat daarvan de gevaarlijke en minder gevaarlijke zijn en hoe ze moeten worden verspreid.

Hoewel op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet alleen middelen voorzien van een toelatingsnummer mogen worden verkocht, bleken er toch nog middelen zonder zo'n nummer te koop te zijn. Op de verpakking van de wél toegelaten middelen kwamen naast de wettelijke verplichte waarschuwingen ook onjuiste aanwijzingen voor. Zo werd bijvoorbeeld meermalen melding gemaakt van de „frisse geur”, met het gevaar dat het publiek er eerder een luchtververser dan een gevaarlijk bestrijdingsmiddel in ziet.

Gezondheidskistje uit de oude doos

EEN WONDERLIJKE APPARATUUR viel te zien op een tentoonstelling in Broek op Langendijk, in het gebouw Irene, en gewijd aan de verandering van het landschap, mede als gevolg van de ruilverkavelingswerkzaamheden in dit „land der duizend eilanden”, het Geestmerambacht.

Op deze tentoonstelling werd ook ruime aandacht besteed aan het dagelijks leven van de tuinbouwers in dit gebied en zo kon men er allerlei voorwerpen zien, als koolmessen, het kruikje, dat men meenam naar de „bouw”. Maar er stond ook een merkwaardige kist, ruw geschat zo'n 80 centimeter lang, 40 cm breed en even hoog. Dat was de „gezondheidskist”, die omstreeks 1920 in de handel werd gebracht door C. A. Staalman in Den Helder.

„Electro-galvanische geneesmethode” viel te lezen op een gebruiksaanwijzing bij de gezondheidskist, die gebruikt was door een bewoner van de Langedijk, die een jaar of negentien was en geplaagd werd door reuma.

In de kist waren in porseleinen potten tien batterijen, die elk ongeveer 1½ volt leverden, maar in serie werden geschakeld zodat men tot 15 volt kwam. De moeder van de jongeman moest de polen goed schoonhouden, omdat ze snel aanslag vertoonden. De jongeman — er was een kleine tekening van — ging in bed liggen, kreeg één draad aan de voet, een ander met een soort stekkertje in het oor, zodat hij in de stroomkring was opgenomen. Of er werkelijk spanning op de draden stond, viel te controleren met een elektrisch belletje, dat ingeschakeld kon worden. Eventueel kon men ook bepaalde lichaamsdelen behandelen. Dan werden de contacten daarop aangebracht. Het was alles uiterst primitief, maar blijkbaar werd er in de Langedijk een halve eeuw geleden geloof aan gehecht!

Vlak bij de kist stond nog een fles, maar die had heel weinig met kwakzalverij van doen. Het was een gewone wijnfles, leeg uiteraard, die de tuinbouwers met de open hals omhoog half in de grond groeven. De wind die er over heen blies veroorzaakte een eigenaardig fluitend geluid, dat door mollen als zeer onaangenaam wordt ervaren en die zo door de fluitende fles op een afstand worden gehouden.

GENEESKRUIDEN VAN DE ROODHUIDEN

DE CHARLATAN SEQUAH, een van de beruchtste kwakzalvers, die ooit geld wisten te kloppen uit de zakken van de goêgemeente, liep in cowboy-costuum rond en maakte gebruik van een Indiaans klinkende naam. Zijn „geneesmiddelen”, de „Sequah-olie” en de „Prairie-bloem” hadden niets, maar dan ook niets met de Indianen van doen.

In de Verenigde Staten verschijnt bij de University of Oklahoma Press sedert 1932 een uitstekende serie over het leven van de Indianen in Noord-Amerika. Het 95ste deel uit deze serie is „American Indian Medicine”, door Virgil J. Vogel, een hoogleraar in de geschiedenis te Chicago. Dit door deskundigen als een monumentaal werk over de geschiedenis van de geneeskunst van de Indianen beschreven werk (het kost \$ 12,50) geeft een beeld van de wisselwerking tussen de Westerse geneeskunst en de geneeswijzen van de Indianen in de laatste anderhalve eeuw.

Zodra de eerste contacten tussen roodhuiden en blanken tot stand kwamen gingen de blanken gebruik maken van de kennis van kruiden, waarover de Indianen bleken te beschikken. En heden ten dage zijn nog tal van zaken op de markt zoals wilde kersenschors, sassafraswortel, bloedwortel, spijkbalsem, schors van de witte pijnboom. Prof. Vogel heeft in zijn boek het gebruik nagegaan dat de roodhuiden maakten van kruiden en wortels als medicijn, afgezien van godsdienstige en shamanistische rituelen.

De medicijnman en kruidendokter van de Indianenstammen waren dikwijls verschillende personen. Soms was er een soort wedijver tussen hen, soms ook werkten ze samen. Daarbij nam de shaman het godsdienstige behandelingsritueel voor zijn rekening. De kruidendokter en de vroedvrouw oefenden met wat minder opvallend vertoon en vaak met meer succes hun beroep uit.

Celtherapie: beleggers gezocht

DE ZO OMSTREDEN celtherapie van prof. Niehans — men spreekt bij onze Oosterburen van „Frischzellen-therapie” — leidt blijkbaar nog altijd een bloeiend bestaan. Wanneer men tenminste af mag gaan op een grote advertentie, die wij in het Duitse blad „Die Welt am Sonntag” aantreffen, waarin beleggers een bijzonder lucratief buitenkansje wordt geboden. Zij kunnen namelijk deelnemen in een project voor een kliniek waar de celtherapie wordt toegepast.

Die kliniek zou in een kasteel komen in Holstein, met eromheen een

De geheimzinnigheden van Jack Chandu

JACH CHANDU, die tegenwoordig in de Haagse Mariastraat zijn Stichting voor Totaliteitsdiagnostiek heeft, leidt volgens Lieneke van Schaardenburg in de Haagse Post met een groep van „rode magiërs” een „geweldig onderzoek” over seksuele magie.

De verslaggeefster bladerde ook eens in een prospectus van de Stichting voor Totaliteitsdiagnostiek en ontdekte dat het werkje van Chandu „Zelfhypnose en sexualiteit” f 22,50 kost plus f 3,50 verzendkosten en f 4,— rembourskosten. Het is een stencilprintuitgave. Een andere uitgave bleek echter in de opruiming te zijn, namelijk „Yoga voor de nerveuze mens”. Niet 15 gulden, maar nog slechts voor de helft te krijgen, f 7,50!

Een mondeling consult van maximaal 30 minuten kost bij Chandu f 20,—. Na afloop van dat half uur direct contant afrekenen! Een eenvoudig astrologisch advies waarbij maximaal drie vragen worden beantwoord komt op f 35,—. Een zeer gespecialiseerde „Totaliteitsanalyse” kost de nieuwsgierige al gauw zo'n 250 gulden.

„Chandu, die door collega's niet erg serieus wordt genomen, gaat als een niet onbemiddeld mens door het leven, dat hem veel te bieden heeft. Jaarlijks maakt de 46-jarige vrijgezel grote reizen. Op kosten van de Stichting zegt hij”, aldus Lieneke van Schaardenburg in de HP. Zij voegt er aan toe, dat het bestaan van de stichting niet kan worden aangetoond, zo lang Chandu de namen van de bestuursleden geheim houdt...

Over witte, zwarte en rode magie nog dit: witte magie dient om mensen goed te doen, zwarte magie is er op gericht anderen kwaad te doen, rode magie die hier „strikt wetenschappelijk” gebeurt en die voornamelijk voorkomt in India, Nepal en Tibet, wordt gebruikt om personen te genezen. Naar Chandu aan Lieneke van Schaardenburg mededeelt komt de kracht, die deze genezers gebruiken los, „doordat men samen een orgasme krijgt”. Dit soort bijeenkomsten vertoont overeenkomsten, aldus Chandu, met de middeleeuwse duivelsmissen.

park van 7 hectaren gelegen aan een meer. De opzet is in zijn soort nauwelijks te overtreffen — zo wordt het de belegger voorgehouden door een te Meinsheim gevestigd adviesbureau voor beleggingen.

Charlatan SEQUAH zaagde van dik hout planken

OVER DE CHARLATAN Sequah schreef drs. Rolf Schnaar enige tijd geleden in het Leidsch Dagblad. Sequah, die op 21 juni 1891 te Roosendaal zijn kwakzalverskunsten voor het eerst vertoonde was een Engelsman. Hij heette Charles Aldersey Davenport en kwam uit een familie van kermisreizigers en saltimbanques.

Nu was Sequah een handige psycholoog, hij wist hoè hij de massa moest bereiken, hoè „zijn nummer te verkopen.”

Als een Romeinse imperator maakte hij zijn entrée in een zegekar, op een vergulde praalwagen met prachtig snijwerk en spiegels, getrokken door vier paarden met pluimen op de kop. En een lijfwacht van zes zogenaamde Mexicanen, die hij uit België had meegebracht en rasechte Vlamingen waren, zodat zij zich ad majorem Sequah in verstaanbare taal tot de Nederlanders konden wenden.

Aankomst met muziek

MAAR BOVENDIEN had hij een geheel muziekcorps meegebracht, dat met de „Mexicanen” en de muziek reeds dagen van tevoren de komst van de grote man aankondigde!

Van Roosendaal leidde zijn weg via Dordrecht, Rotterdam, Den Haag en Leiden naar Amsterdam, Leeuwarden en Groningen. Geen enkele stad van betekenis werd overgeslagen!

Hij trad nooit in de open lucht op, dat was zijn... eh... „wetenschappelijke” standing te minderwaardig, doch altijd in grote zalen, te Leiden in de Stadsgehoorzaal.

Zijn muziekcorps zette dan een schetterende mars van Souza in, brak abrupt af — even stilte — en Sequah, gekleed als cowboy, betrad van achter de coulissen met een forse stap het podium, met daverend applaus verwelkomd.

Dan hief de grote man zijn hand even op, het was meteen stil in de zaal en nu hield hij zijn openingspeech in het Engels, die een van zijn Vlaamse „Mexicanen” voor de zaal vertaalde.

Op het podium stond een divan, waarvoor dikke gordijnen. Meldde zich een patiënt aan — en dat waren er heel veel! — dan verdween Sequah met zijn patiënt achter de dichtgeschoven gordijnen en begon hij de op de divan liggende patiënt hardhandig te masseren met gebruik van „Sequah-olie”, terwijl de muziek luid schetterde, zowel om de pijnkreten van de patiënt te overstemmen als om

Genezen met muziek

De populariteit van kwakzalver Sequah drong tot in de revue, die toen actuele gebeurtenissen bezigden om hun tekst te kruiden, door. Zo is een liedje bekend geworden uit een revue van Reyding:

*Heb je zere benen
Heb je reumatiek?
Ga naar Sequah henen
Die geneest je met muziek!*

Na door geheel Europa te zijn getrokken, keerde Sequah naar Engeland terug. Zijn financiën namen langzamerhand af en hij stierf in bittere armoede in een Londens achterbuurtkrot in 1916. Hij was toen 70 jaar oud.

de mensen in de zaal bezig te houden.

Na 'n minuut of tien werden dan de gordijnen weer open geschoven en de behandelde sprong dan veelal van het podium af, waar „de dokter” met arrogant gezicht het bekende „volgende patiënt” afriep!

Aandelen Sequah

ZIJN ZOGENAAMDE geneesmiddelen waren er eigenlijk maar twee, n.l. „Sequah-olie” en „Prairie-flower” (vandaar de cowboy-uniform!), die gefabriceerd werden door de Sequah Company Ltd. te Londen, een ware goudmijn, want alleen al in 1891 maakte deze N.V. een netto winst van maar liefst f 481.264 en keerde op de preferente aandelen (voor het gróóste deel in handen van Sequah-zèlf) 14% en op de gewone aandelen 10% uit! En dat in een tijd toen het geld zeker vijf maal de waarde van nu had! In het jaar waarin hij Nederland bereisde, werd alleen al naar ons land maar liefst voor vier miljoen gulden geïmporteerd!

Daardoor kon Sequah vrijwel kosteloos lijders helpen, wat natuurlijk tot zijn roem bijdroeg. Zijn toernee was feitelijk een propaganda-stunt!

Begrijpelijk dat de medische wetenschap tegen deze charlatan in het geweer kwam, vooral de Leidse hoogleraar prof. dr. Hector Treub, een gynaecoloog met Europese vermaardheid die zich geducht weerde en een vlammende brochure over de man schreef. Daarin maakte hij onder meer de samenstelling bekend van de op

last van de justitie onderzochte „geneesmiddelen”, dus de „Sequah-olie” en de „Prairie-flower”. De olie bestond uit 2 delen slaolie of andere volvette olie, 1 deel terpentijn, gearomatiseerd met nagelolie, terwijl de „Prairie-flower” bestond uit rhabarber en cayenne-peper, afgetrokken in water, waarin potas en soda was vermengd!

Bevoegde als dekmantel

TOCH KON ER weinig of niets tegen hem gedaan worden, want Sequah wist een bevoegd medicus er bij te halen, onder wiens „toezicht” hij werkte!

Het liep echter zó de spuigaten uit, dat er vragen in de Tweede Kamer werden gesteld, ja, er ging een request aan de Koningin-Regentes Emma met dringend verzoek Sequah te verbieden, hetgeen, als gezegd, juridisch onmogelijk was.

Hij zette zijn triomftocht door ons land voort, waarbij geëxalteerde mensen in Amsterdam zelfs de paarden voor zijn triomfwagen uitspanden en die luid jubelend verder trokken.

Brutaal als de beul, zond Sequah aan zijn opponent prof. Treub voor de „Vereeniging voor Kraamvrouwen” te Leiden, waarvan Treub voorzitter was, een gift van f 225 die natuurlijk prompt door prof. Treub verontwaardigd werd geretourneerd!

Ook kwam het Maandblad van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij, die in 1880 was opgericht, met een speciaal „Sequah-nummer” uit, maar desniettemin werd „de dokter” allereerst met luide toejuichingen binnengehaald. Doch in Amsterdam — en Amsterdam zou niet de stad van de gen zijn! — werd de bedrieger bedrogen!

Tijdens een van zijn séances in een volgepropte zaal, zo vertelt drs. Rolf Schnaar, werd een patiënt op een draagbaar binnen gebracht, met een doek over zijn hoofd opdat men hem toen niet zou herkennen en door vier sterke kerels het podium opgedragen, waarna hij op de divan werd gelegd.

Sequah ging ook achter het gordijn, de fanfares schetterden als gewoonlijk om de kreten van de patiënt niet te doen horen en na 10 minuten schoof Sequah met een triomfaal gebaar de gordijnen opzij en een totaal genezen patiënt sprong lachend te voorschijn.

Maar... toen barstte de gehele zaal in een daverend gelach uit. De „genezen patiënt” bleek een heel bekende populaire commissionair in effecten, met name Van Dantzig, te zijn, die men diezelfde middag nog vijf en wel op de Beurs had gezien!....

"God heeft een grote zegen gelegd in een eenvoudig asperientje"

IN PATRIMONIUM, het officieel orgaan van het landelijk verbond Patrimonium schreef Piet Koenes een uitgebreid interview met de thans 75-jarige heer F. A. Stroethoff, die lange jaren in Amsterdam een bekende figuur was als directeur van „Tot heil des volks” in de Jordaan. De heer Stroethoff is ook zeer actief geweest in de kringen van de gebedsgenezers en hij was het, die samen met zijn vrouw, destijds de Duitse gebedsgenezer Herman Zaiss in Nederland introduceerde. Ook met Tommy Lee Osborn, de Amerikaanse gebedsgenezer, had hij contacten.

De heer Stroethoff had in de oorlog nogal wat meegemaakt en ging met gemengde gevoelens naar Duitsland om er Zaiss te ontmoeten. Die reis ging overigens niet zonder een kennismaking met... een chirurg.

„Ik was nog maar nauwelijks in Duitsland of ik moest in een ziekenhuis worden opgenomen, wegens een acute bloedvergiftiging veroorzaakt door een z.g. carbonkel in mijn nek. Een Duitse chirurg heeft mij toen geopereerd en het leven gered... Hij heeft mij ook van haat tegen Duitsers bevrijd...” vertelt de heer Stroethoff.

Toch is de heer Stroethoff een overtuigd aanhanger van de gebedsgenezing gebleven en hij is van mening dat de kerk absoluut hierin in gebreke is gebleven. Hij behoort dan ook tot de „Lucas-orde, een kring van predikanten, artsen en leken”, die in dit opzicht de kerken in gebreke stelt.

Maar, zegt interviewer Koenes tegen de heer Stroethoff:

„Ik denk hier even aan een voorganger uit de Pinksterbeweging, Jan van Gijs. Hij kreeg een ernstige ziekte aan zijn been. Bijzonder ernstig, want het been moest geamputeerd worden. Hij wilde dit niet laten doen omdat hij er van overtuigd was dat God zijn ziekte zou genezen. Er zijn toen heel wat bidstonden voor hem georganiseerd. Maar er kwam een infectie bij en hij stierf. In de Pinksterbeweging was men er kapot van. Daarna heeft men de gebedsgenezing niet zó extreem meer gesteld.”

Stroethoff: „Ik heb Jan van Gijs lange tijd van heel nabij meegemaakt. Met hem ben ik in één wijkgemeente ouderling van de Ned. Herv. Kerk geweest. Jan was een goed jeugdouderling. Ik was ouder dan hij en had daarom een andere taak en opdracht. Inderdaad was dit een bijzonder trieste zaak. Wij zijn echt geen „gebedsgenezers te vuur en te zwaard”. Daarvan getuigt wel, zoals mijn vrouw reeds gezegd heeft, ons lidmaatschap van de Lucas-orde. De bekende healing-evangelist Oral Roberts (U.S.A.) zei onlangs nog: „God heeft een grote zegen gelegd in een eenvoudig asperientje”. We moeten steeds voor ogen houden dat God Souverein is. Hij heeft het laatste woord. God leidt Zijn kinderen langs Zijn weg en niet langs de onze. Voor ons dikwijls onbegrijpelijk”.

„Gebedsgenezing wekt vaak aversies op bij gelovige kerkleden. Vooral bij zieke mensen die immers dagelijks voor hun genezing bidden. Toch blijft die genezing uit. Is het geloof van deze mensen dan te

De noodlottige zoete loodverf van Washington

IN DE VERARMDE binnenstad van Washington lijden meer dan 5000 kleine kinderen in min of meer ernstige mate aan loodvergiftiging omdat zij verfschilders hebben gegeten van oude panden waarvan de verf nu begint te bladderen. De verf heeft een zoetachtige smaak en de honger naar dit zoet is zelf al het symptoom van een ziekte die „pica” wordt genoemd en die vooral onder de kinderen in de achterbuurten veel slachtoffers maakt. Een paar verfschilders per dag kunnen over een periode van enkele weken dodelijk zijn. Een groot aantal van de kinderen zal sterven of geestelijk en lichamelijk zoveel schade door de verf oplopen dat zij de rest van hun jonge leven in een inrichting moeten.

De oude huizen, eertijds van de rijken van Washington, in de loop der tijden veranderd in ghettowoningen, werden bewerkt met loodverf.

In Washington is pas vorig jaar

Uw contributie...

- ★ heeft de vereniging tegen de
- ★ kwakzalverg nodig om haar
- ★ werk voort te zetten.
- ★ Gireert U het bedrag van-
- ★ daag nog? Gironummers on-
- ★ der op deze bladzijde.

klein? Op grond van wat Zaiss en Osborn (zeker Osborn) gezegd hebben zou men zoiets wel moeten gaan denken. Bent u het hierin met Zaiss en Osborn eens?”

„Deze benadering lijkt mij niet juist. Wij komen vaak bij chronische patiënten. Wij bidden dan met deze mensen en wijzen hen op een andere mogelijkheid, analoog aan Jacobus 5. Soms genezen ze dan. Maar ze worden door dit gebed, dat als ze er om vragen gedaan wordt met handoplegging en zalving, wél versterkt. Het gebed is niet het antwoord op alle vragen”.

Aldus de heer Stroethoff, van wie men een plaatje ziet, terwijl hij zelf tijdens een genezingsdienst in de Weteringkerk in Amsterdam (Vrije Evangelische gemeente) de hand oplegt.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Bulter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te 's-Gravenhage; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelle, **Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Meandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 34

Abonnement per jaag franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.